

Nr 261.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen; given Stockholms slott den 8 maj 1936.

Under åberopande av bilagda i statsrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlägga härvid fogade förslag till ändrad lydelse av § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen.

GUSTAF.

Karl Levinson.

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen.**Regeringsformen.****§ 44.**

Ingen prins av det konungliga huset, det vare sig kronprins, arvfurste eller furste, må gifta sig, med mindre Konungen, sedan statsrådets tankar inhämtats, därtill lämnat samtycke. Sker det ändock; have han förverkat arvsrätt till riket både för sig, barn och efterkommande.

Successionsordningen.**§ 5.**

Prins av det kungl. huset må ej gifta sig, med mindre Konungen, sedan statsrådets tankar inhämtats, därtill lämnat samtycke. Sker det ändock, have han förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkommande. Lag samma vare, om han, med eller utan sådant samtycke, tager till gemål enskild svensk mans dotter.

*Utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 8 maj 1936.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON,
VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Tillförordnade chefen för justitiedepartementet, statsrådet Levinson, anför:
»Enligt regeringsformen § 44 och successionsordningen § 5 må prins av
det kungl. huset icke gifta sig utan Konungens vetskap och samtycke; sker
det ändock, har han förverkat arvsrätt till riket för sig, barn och efterkom-
mande. Jämlikt sistnämnda lagrum förverkar han denna rätt också i det
fall att han, med eller utan Konungens vetskap och samtycke, tager till gemål
enskild svensk eller utländsk mans dotter. Därjämte utsäges i samma lag-
rum att det dock icke är prins förment att med Konungens vetskap och sam-
tycke taga gemål av svenska konungahuset, inom i svensk lag ej förbudna
leder.

De nu återgivna bestämmelserna gälla oförändrade sedan grundlagarnas
tillkomst; § 5 successionsordningen har utan ändring överförs från 1809 års
successionsordning.

Nämnda stadgande i successionsordningen innebär att svensk prins är hän-
visad att, om han icke skall förlora sin arvsrätt till tronen, taga gemål ur
regerande furstehus eller vissa med dem likställda icke regerande utländska
hus. De förhållanden på vilka denna regel är grundad ha efter hand väsent-
ligt förändrats. Antalet regerande furstehus och med dem likställda familjer
har betydligt minskats; särskilt efter omvälvningarna i samband med världs-
kriget torde åtskilliga familjer som förut intagit en dylik ställning vara att
anse som enskilda. Den begränsning som genom den ifrågavarande bestäm-
melsen ålägges svensk prins vid val av gemål har därmed skärpts på ett sätt
som näppeligen kunde förutses vid grundlagarnas tillkomst.

I betraktande främst av nu anförda omständigheter torde en grundlags-
ändring vara påkallad i syfte att vidga den krets av familjer, med vilka
svensk prins kan träda i giftermålsförbindelse utan att förlora sin arvsrätt
till kronan. Härvid läres först böra övervägas huruvida förbudet mot äkten-
skap mellan svensk prins och utländsk enskild mans dotter må kunna bort-
tagas. En dylik åtgärd synes icke möta allvarligare betänkligheter, då grund-

lagen alltjämt skulle uppställa fordran på ett av Konungen i förväg lämnat samtycke. Därest den angivna åtgärden vidtages, synes böra stadgas att, innan samtycke enligt § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen lämnas, statsrådets tankar skola inhämtas.

Vad åter angår förbudet mot giftermål med enskild svensk mans dotter torde de skäl som föranlett detsamma upptagande i grundlagen alltjämt äga giltighet. Erinras må att det av 1809 års konstitutionsutskott ursprungligen framlagda förslaget till successionsordning, vilket icke lade hinder i vägen för giftermål mellan svensk prins och utländsk enskild mans dotter, likväl upptog förbud för prins att taga gemål av svensk ätt utom konungahuset.

I överensstämmelse med vad nu anförts vill jag föreslå sådana grundlagsändringar, att i regeringsformen § 44 och successionsordningen § 5 lämnas föreskrift därom att prins av det kungl. huset ej må gifta sig, med mindre Konungen, sedan statsrådets tankar inhämtats, därtill lämnat samtycke. I anslutning till vad hittills gällt bör stadgas, att giftermål utan dylikt samtycke medför förlust av arvsrätten till riket. Därutöver bör i successionsordningen endast upptagas den föreskriften, att förlust av arvsrätten skall inträda, om prins, med eller utan sådant samtycke, tager till gemål enskild svensk mans dotter. Den sista punkten i § 5 successionsordningen, angående rätten för prins att gifta sig inom det svenska konungahuset, kan lämpligen utgå i samband med de nu föreslagna ändringarna i paragrafen. Vad i denna punkt sägs måste ändå anses gälla.»

Föredraganden hemställer härefter, att ett inom justitiedepartementet upprättat *förslag till ändrad lydelse av § 44 regeringsformen och § 5 successionsordningen* måtte föreläggas riksdagen till prövning i grundlagsenlig ordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.